

ΑΝΑΓΚΗ ΟΡΘΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Στόχοι και προτεραιότητες για να μη χάσει η Ελλάδα και άλλο χρόνο για την ανάπτυξή της.

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΡΕΜΛΗ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ Ε.Τ. ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΜΕΛΟΥΣ ΔΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟ-ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ

Η διαχείριση αποβλήτων είναι ένα διαχρονικό πρόβλημα που ταλανίζει τη χώρα μας τις τελευταίες δεκαετίες, παρά τις γενναίες χρηματοδοτήσεις από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), που δεν αξιοποιήθηκαν όμως ορθολογικά, την καταδίκη μας από το Δικαστήριο της Ε.Ε. και τα πρόστιμα που έχουν επιβληθεί και εξακολουθούν να καταβάλλονται περιοδικά για κάποιους χώρους ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων. Η παθογένεια οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην επινόηση των ΣΔΙΤ για την κατασκευή εργοστασίων, μονάδων δηλαδή μηχανικής και βιολογικής επεξεργασίας (ΜΒΤs ή ΜΕΑ στα ελληνικά), καθώς και στην επικράτηση του μοντέλου του μπλε κάδου, ως κάδου ανακυκλώσιμων υλικών, το οποίο με τα νέα δεδομένα της κυκλικής οικονομίας πάσχει πολλαπλώς.

ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Υπάρχει εν προκειμένω μια μη ορθολογική επικάλυψη των Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώ-

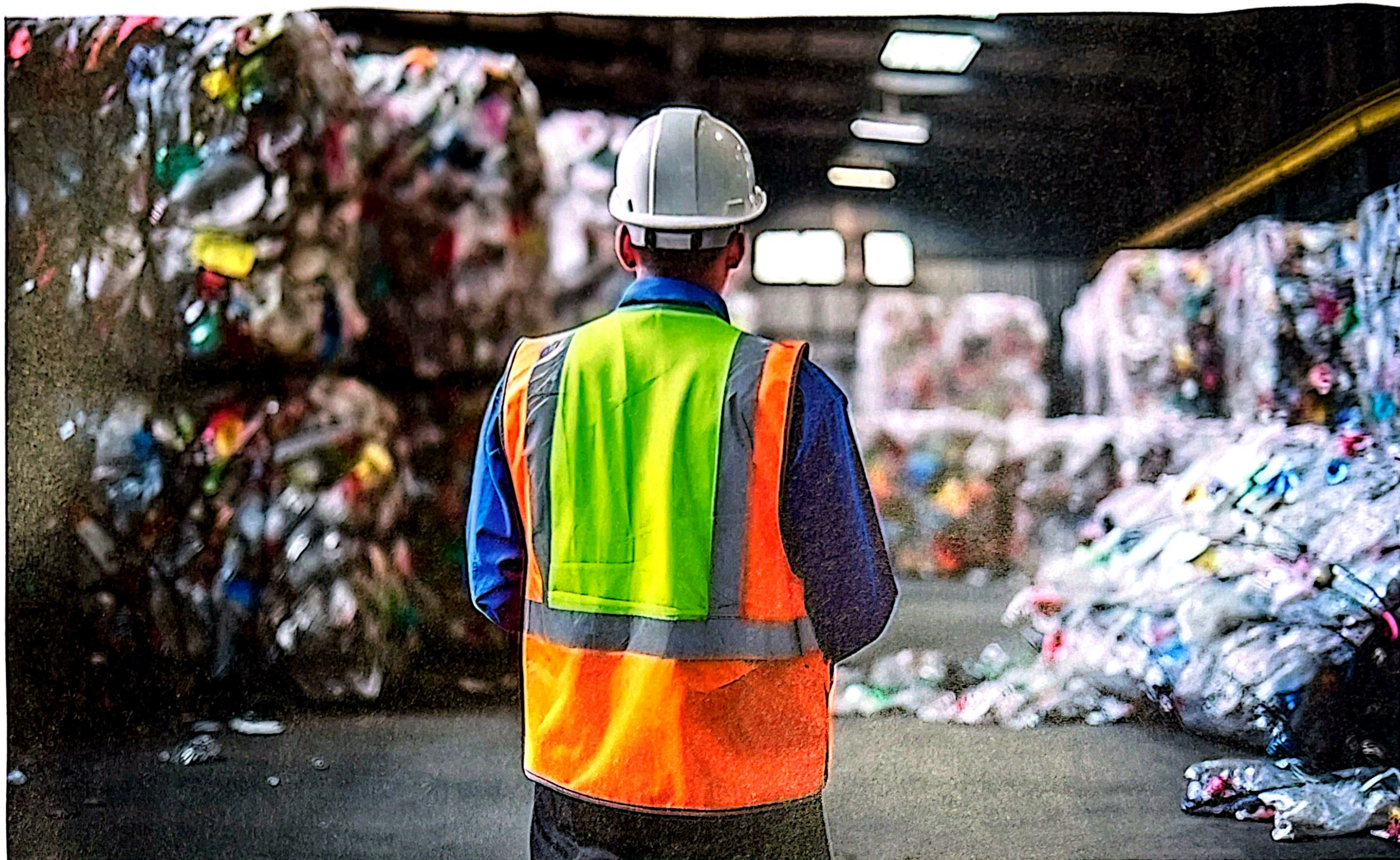
σιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) που δέχονται τα ανακυκλώσιμα του μπλε κάδου, που σε ένα ποσοστό είναι σύμμεικτα και των εργοστασίων που δέχονται τους πράσινους κάδους των συμμεικτών. Αποτέλεσμα της διαλογής των ΚΔΑΥ είναι ότι ένα ποσοστό που κυμαίνεται γύρω στο 50% είναι μη ανακυκλώσιμο και πρέπει να μεταφερθεί σε ΧΥΤΑ, ενώ αποτέλεσμα της διαλογής των ΜΕΑ είναι ότι το ποσοστό των ανακυκλωσίμων που συλλέγονται είναι μόνο γύρω στο 25-30%, ενώ το υπόλοιπο προϊόν της διαχείρισης είναι αμφίβολης ποιότητας κόμποστ και RDF, που θεωρείται μεν δευτερογενές καύσιμο, δεν έχει όμως αγορά, με αποτέλεσμα τις περισσότερες φορές να καταλήγει δωρεάν στα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου και ενίοτε ακόμη και σε ΧΥΤΑ. Οι προαναφερόμενοι τρόποι διαχείρισης θεωρούνται αναχρονιστικοί και μη επιλέξιμοι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για χρηματοδοτήσεις της Ε.Ε., εξ ου και η επινόηση των ΣΔΙΤ, ώστε ο ιδιώτης να επιβαρυνθεί με το κόστος κατασκευής σε έργα αμφίβολης bankability και απόσβεσης, με αποτέλεσμα να αυξάνο-

νται οι πιέσεις από πλευράς επενδυτών για εγγυημένες ποσότητες. Αυξάνουν το κόστος διαχείρισης και εξακολουθούν να επιβαρύνουν τους ΧΥΤΑ, που δέχονται ακόμη στη χώρα μας γύρω στο 80% των αποβλήτων, ενώ ο δεσμευτικός στόχος της Ε.Ε. είναι 10% έως το 2035.

Δυστυχώς, η χώρα μας ακόμη και για το μικρό - από τα μικρότερα στην ΕΕ - ποσοστό ανακυκλωσίμων, δεν διαθέτει μονάδες αξιοποίησής τους, με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο ποσοστό τους να εξάγεται σε άλλες χώρες και να επανεισάγονται υπό τη μορφή τελικών προϊόντων, λχ. μπουκαλιών, ποτηριών, αφού η χώρα μας δεν έχει υαλοργεία.

ΟΡΘΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Η κυκλική οικονομία θεωρεί τα απόβλητα ως πόρους. Ακόμη και στο τέλος του κύκλου της ζωής τους τα προϊόντα δεν θεωρούνται απόβλητα, αλλά μπορούν να αξιοποιηθούν ως πρώτες ύλες ή δευτερογενή προϊόντα. Σημαντική είναι η αξιοποίηση των πόρων της

Ε.Ε. για τη χρηματοδότηση μονάδων ανακύκλωσης υλικών και παραγωγής προϊόντων που ως δαπάνες είναι επιλέξιμες. Επιλέξιμες είναι επίσης και οι δαπάνες αξιοποίησης της βιομάζας από τα δάση, τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία, καθώς και των βιοαποβλήτων (απόβλητα τροφίμων και τροφών, και ληγμένα), για τα οποία πρέπει να έχει θεσπισθεί ολοκληρωμένο ρεύμα διαχείρισης μέσα στο 2024 και τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για βιοκαύσιμα, εναλλακτικά καύσιμα και καλής ποιότητας κομπόστ. Καλές επίσης πρακτικές διαμορφώνονται για την αποθήκευση και χρήση βιογενούς διοξειδίου του άνθρακα για την παραγωγή αειφόρων βιοκαυσίμων.

Η χώρα μας πρέπει να περάσει στις νέες τεχνολογίες και καλές πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων και να προχωρήσει και στην ενεργειακή αξιοποίηση του υπολείμματος που κυμαίνεται γύρω στο 25%. Οι στόχοι της Οδηγίας της Ε.Ε. του 2018 για το 2035 είναι επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση 65%, υγειονομική ταφή 10%, ενώ το υπόλειμμα μπορεί να αξιοποιηθεί ενεργειακά. Ενεργειακή μπορεί να είναι και η αξιοποίηση της λυμα-

τολάσσης που μπορεί όμως σε ανάμειξη με πράσινα να αξιοποιηθεί και ως compost.

ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Υπό το φως των ανωτέρω επιβάλλεται να γίνουν τα εξής:

- Άμεση εισαγωγή του θεσμού πληρώνω όσο πετάω (pay as you throw) ως οικονομικού εργαλείου -κινήτρου- μείωσης της παραγωγής αποβλήτων και διαχείρισης στην πηγή.
- Εφαρμογή του συστήματος της εγγυστοδοσίας -DRS- ως κινήτρου ενίσχυσης της διαλογής στην πηγή και του διαχωρισμού καθαρών ανακυκλωσίμων. Σημειωτέων ότι η καθαρότητα αποτελεί καθοριστικό στοιχείο διαμόρφωσης τιμής και αγοράς τους και μειώνει τα κόστη, αφού τα μη καθαρά χρειάζονται πλύσιμο με απορρυπαντικά και ενέργεια.
- Η επέκταση της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού ως ενίσχυση της αρχής ορυπαίνων πληρώνει.
- Η πλήρης εφαρμογή με ΚΥΑ όλων των δράσεων -άνω των 70- που προβλέπει το

εθνικό σχέδιο για την κυκλική οικονομία, που έχει εγκριθεί με πράξη του υπουργικού συμβουλίου.

- Η άμεση υλοποίηση έργων ενεργειακής αξιοποίησης υπολείμματος, αλλά και επικίνδυνων αποβλήτων για τα οποία η ενεργειακή αξιοποίηση είναι η ενδεδειγμένη.
- Η αναθεώρηση του ΕΣΔΑ και των ΠΕΣΔΑ υπό το φως των ανωτέρω και η επικαιροποίηση και των Δημοτικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων.

Η ανωτέρω αναθεώρηση και η υποβολή τους σε στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα δημιουργήσει και προϋποθέσεις κοινωνικής αποδοχής -ενός μεγάλου ζητούμενου- λόγω και της διαβούλευσης με το κοινό. Τα διακυβεύματα είναι μεγάλα, η εμπέδωση όμως της κυκλικής οικονομίας στη διαχείριση των αποβλήτων θα έχει πολλαπλά οφέλη για την οικονομία, μεταξύ των οποίων και την ανάκτηση κρίσιμων υλικών (critical raw materials) που είναι τόσο πολύτιμα για την εθνική οικονομία στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης. Θα οδηγήσει στην αύξηση του ΑΕΠ και της ανταγωνιστικότητας και θα δημιουργήσει πράσινες θέσεις εργασίας. ■